

(1510-1515 között) készült reneszánsz stílusban, hársfából. Alkotója ismeretlen. Magassága 227 cm, a világon ismert kegyszobrok közül a legnagyobb. A Napba öltözött Asszonyt ábrázolja, akinek lába alatt a hold, fején a 12 csillagból álló koszorú, egyben királynőként is mutatja. 1798-ban, Batthyány Ignác erdélyi püspök idején az egyház csodatevőnek ismeri el, és a „*Csodálatos az eretnekek ellenében megsegítő Anya*” feliratot kapja.

A kegyszobor a Mária-zarándoklatok középpontjában áll. Régi szokás, hogy a zarándokok, miután a kegyszobor előtt Máriához, Isten anyjához könyörögnek, megsimogatják a kegyszobor lábát, hozzáérintik a nyírfaágakat, a ruhájukat és kegytárgyaikat - így vélik kiesdeni maguk számára az Istenanya áldását. A századok folyamán a kegyszoborral sok csoda történt, sok ima meghallgatásra talált. Többször olyan fényben ragyogott, hogy világossága betöltötte a templomot. Az 1661-es török-tatár dúlás alkalmával, mikor a templomot felgyújtották, a kegyszobor sértetlen maradt. A hagyomány szerint a tatár vezér nyolc pár ökör által vontatott szekérrel akarta elszállíttatni, de nem bírták elhúzni, olyan nehéz volt. A tatár vezér ledobatta és kardjával hozzá vágott, megsebezve a kegyszobor arcát és nyakát - ezek a sérülések ma is láthatók -, mire a tatár karja bénán hanyatlott alá. 1948-ban XII. Pius pápa a templomot Basilica Minor rangra emelte.

A csíksomlyói búcsújáróhely a XV. század óta elterjedt a székelység körében: a környék népe Mária-ünnepeken Somlyón gyűlt össze. 1444-ben IV. Jenő pápa búcsút engedélyezett azoknak, akik segítenek a kolostor építésében. Mint feljegyezték: „a hívek nagy sokasága szokott összejönni ájtatosságnak okából”. Azóta is megszakítás nélkül tart a zarándoklat Csíksomlyóra. 1567-ben újabb fordulat következik a búcsújárásban. A hitújítás korában *János Zsigmond* erdélyi fejedelem haddal akarta kényszeríteni a színtiszta katolikus Csíkot, Gyergyót és Kászont az unitárius vallás felvételére. Ők István gyergyóalfalui plébános vezetésével fegyverrel védték meg hitüket. A gyülekező pünkösdi szombatján volt. Isten kezébe ajánlották magukat és Szűz Mária segítségéért esedeztek, majd elindultak a Hargitára, szembeszállni a hitújítók hadával. Azalatt az idők, az asszonyok és a gyermekek Somlyón maradtak, és imádkoztak a győzelemért. A csata diadallal végződött. A győztesek nyírfaágakkal ékesítették lobogóikat, úgy vonultak le a Hargitáról, és megfogadták, hogy minden évben pünkösdi szombatján Csíksomlyóra zarándokol Mária népe, és a Kissomlyó hegyén körmenetet tart.

A Kissomlyón álló három kápolna közül a legrégebb és legértékesebb a *Salvator-kápolna*, amely a nándorfehérvári győzelem emlékére épült. A Kissomlyó-nyeregben készült „hármastoltart” *Makovecz Imre* tervezte. 1990 óta több százezer hívő van jelen a fogadalmi „pünkösdi szombati” búcsún.

A századok során a templom és kolostor a vidék művelődési központja volt. Gimnáziuma első említése 1630-ból való. Ez a gimnázium folyamatosan működött, mígnem 1911-ben átadták az egyházmegyének. A kolostor nyomdáját *P. Kájoni János* szorgalmazta, első terméke a Kájoni *Cantinále Catholicum* című énekeskönyv 1676-ból. A ferencesek nyomdájában elsősorban egyházi művek jelentek meg, de 1848-ban itt nyomtatták a Hadi Lapot, s megjelent szépirodalmi mű és ábécéskönyv is.

Az iskola, a könyvnyomtatás, a könyvkötő műhely, a nagyhírű könyvtár, a képiróműhely a ferencrendiek kolostorát, Csíksomlyót térben és időben is messzire kiható keresztény művelődési központtá tette.

(Megjelent a *Piarista diák* 2005. júniusi számában)

* * *

Bodó Márta

Jakabffy Elemér: Kisebbségi sorskérdések

Az 1922-ben indult, kisebbségi kérdésekre összpontosító folyóiratot, a Magyar Kisebbséget talán nem felejtette el, talán ismeri már a hazai közvélemény. Elindítóját és szerkesztőjét viszont semmiképpen nem eléggé. A lugosi születésű, jogász végzettségű, széleskörű műveltséggel rendelkező, bátor kisebbségi politikus Jakabffy Elemér egész munkássága pedig nemcsak időszerű, nemcsak kisebbségi helyzetünk miatt figyelemreméltó, hanem mert egy nyitott látókörű, idegen nyelveket beszélő, az európai helyzetet igen jól ismerő, politikusként liberális nézeteket valló, katolikus vallását gyakorló, szellemes, tájékozott és olvasott, kellemes társasági-közösségi ember képe rajzolódik ki a válogatott írásait tartalmazó könyv alapján.

A kötetet összeállító **Balázs Sándor** így jellemzi: „*Jakabffy Elemér rendkívül sokoldalú egyéniség volt. Jogász, közéleti férfi, nemzetiségpolitikus, magyar-párti vezéregyéniség, parlamenti képviselő, az Európa-szerte elismert Magyar Kisebbség című folyóirat szerkesztő-patrónusa, riportokat is közlő publicista, helytörténeti és nemzetiségtörténelmi tudományos munkák szerzője, a statisztika hozzáértő művelője, jeles nemzetiség-külpolitikus, művelődéstörténeti szakember volt. Mindezen s ki tudja még hány minőségében aranybetűkkel beírta nevét a két világháború közötti Romániában számbeli kisebbségben élt magyar nemzeti közösség történetébe.*”

Aki kisebbségpolitikusként ismeri is, meglepheti más jellegű írásainak, előadásainak jellege, hangja - hiszen a nők jogairól, a nőknek a korabeli (a XX. század húszas-harmincas évei) szociális munkában betöltött szerepéről, tevékenységéről is tartott rendkívül figyelemreméltó előadást Temesváron,

Kolozsváron a Szociális Misszió Társulat által rendezett estélyeken vagy a nők konferenciáján, szólt a magyar kultúra helyzetéről általában s a Bánságban, Herczeg Ferenctől Szeffedin Sefket Beyig számba vette a kor irodalmának szereplőit, a dalról értekezett - hogy csak azokat az írásait említsük, amelyek nem fő érdeklődési irányához, a politikai kérdésekhez, kisebbségvédelemhez tartoznak. Aki pedig érdeklődik a kisebbségpolitika két világháború közti helyzete, elgondolásai és harcai iránt, valóságos kincsesbányára talál e kötetben, hiszen tanulmányokat, kisebb cikkeket, a kor politikai személyiségeinek címzett levelet és gyűléseken elhangzott hozzászólásokat olvashat, azaz a szeme előtt rekonstruálódik a Trianon utáni helyzetbe került magyarság küzdelmeinek egy szelete. Ezt a kort a nagy veszteség korának ismerjük, és azt is tudjuk, mennyire elcsüggedt, megtorpant a kor erdélyi magyar értelmiségének jelentős része, sokan a tehetetlen semmittevésbe, semmit remélésbe süppedtek, nagyon sokan pedig egyetlen éltető reményként s élhető megoldásként a kivándorlást választották, hangoztatva, hogy itt már nem lehet élni. Jakabffy Elemér összegyűjtött írásából azonban nem a reményvesztett ember, s nem a józan remény ellenére reménykedő közéleti személyiség szól. Ma, amikor egyházi vezetőink hiányolják az elkötelezett s politikában is szerepet vállaló katolikus értelmiséget, íme, egy biztató példa, akiről azonban nem beszélünk, akit nem állítunk példaként a fiatalok elé: mert a reálpolitikus Jakabffy Elemér tartásos, bizalommal és életkedvvel teli megnyilatkozásai kétségtelenül az alkati adottságok, családi meghatározottságok mellett a személyes, megélt vallásosságából is eredtek.

Azt kellene ma jobban megvilágítaniuk nevelőknek, egyháziaknak, katolikus közéletünk szereplőinek, hogy a vallásos meggyőződésnek nem csak deklaratív formáit kell keresnünk, ezekkel nem elégedhetünk meg, sőt, nem (csak) a magát sokat, minden fórumon nagy hangerővel vallásosnak, katolikusnak deklaráló emberek a valódi értékei közösségünknek, hanem azok, akik esetében a tevékenység mutatja meg a szavaknál messzebbre ható hitet. Ideje volna valódi értékeinket a múltból is előbányásznunk, felfedezni, ideje volna az elkötelezett cselekedeteikkel hitüket megmutató személyiségeket nagyobb figyelemre méltatnunk.

Ez a kötet, bár nem célja a szemlélő által jelöltekre is felhívni a figyelmet, hazai katolikus közösségünk, értelmiségünk, egyházi vezetőink számára erről is beszél. Az írásokat válogatta, a bevezetőt írta és a jegyzeteket összeállította **Balázs Sándor**. (Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár 2005)

(Megjelent a *Keresztény Szó* 2006. márciusi számában)

Szerkesztői megjegyzés: *Jakabffy Elemér* (1881-1964) magyar-román kisebbségpolitikus 125. születésnapja alkalmából megemlékezéseket, konferenciákat és koszorúzásokat tartottak szülővárosában, Lugoson és Szatmárnémetiben, ahol élete utolsó éveit töltötte. Az immár *VIII. Jakabffy Napok* (2006. május 12-14.) alkalmából idén is rangos eseménysorozat várta a meghívottakat „*Kisebbségpolitika tegnap és ma*” címmel. A rendezvényre érkezőket *Muzsnay Árpád*, az EMKE alelnöke, úgyis mint a *Jakabffy Napok* szervezője köszöntötte Szatmárnémetin. E rangos Kárpát-medencei tudományos tanácskozáson számos értékes előadás hangzott el, így például *Jakabffy Elemér* és a kisebbségi parlamenti képviselő analógiája címmel *Balázs Sándor* kolozsvári egyetemi tanár, tudományos kutató tartott előadást. Számos neves politikus, tudományos kutató, történész vett részt a tanácskozáson Magyarországról, Szlovákiából, Kárpátaljáról, Délvidékről, Ausztriából és természetesen Romániából is e rangos eseményen.

* * *

„*Álhatatosság és hűség a szerelemben igaz kincs.*”

(*Propertius*)

* * *